

„Сурва“ – пъстрата българска приказка за доброто

Красотата, струяща от цветовете се слива с пулса на времето ... и всичко е толкова въздушно, толкова чакано!

Времето на кукерите идва заедно с първите кокичета – гордо и храбро показали нежните си главички над снега. Излизват се има-няма 20 дни от първия месец на годината и град Перник се превръща в център на българщината, в пазител на традициите. Именно там всяка година се провежда един от най-възшебните фестивали – „Сурва“, по време на който се възражда приказният български обичай, свързан с митичните и дори някак чудати същества, наричани кукери.

Чауши, Сурвакари, Дервиши, Бабугери, Джамалари, Кукери... различно ги наричат в различните краища на България, по различен начин и от различни материали се изработват костюмите и маските им. Посланията, които носят обаче са едни и същи и тъкмо „Сурва“ ги обединява!

Изчакват Луната да отстъпи място на Слънцето, обличат костюмите от животински кожи, връзват на кръста тежките наниз от чанове и хлопатарни, слагат на главите чудноватите, ръчно правени маски и потеглят в борбата със злите сили. Подреждат се. Маска до маска! И тръгват. Магията започва. Движат се със специфична стъпка, заиграват тежкия си тани, с вяра, че ще уплашат зимата, правейки път на пролетта и доброто. Тънанът ги съпровожда. Чановите звънят... вдигат шум и огласяят небесата. Едно мистично единство от ритъм, звук и багри.

Мощният грохот от всичките окачени на коланите им чанове отеква през планините и се слива в една

мистична мелодия, за да напомни за безсмъртието на традицията.

А тя, традицията, датира от незапомнени времена, но се опазва, съхранява, обновява, обогатява... и е жива, благодарение на приемствеността предавана от векове, от поколение на поколение!

Окаже ли се човек на площада, по време на „Сурва“, посрещнат ли го биенето на тъпана и неравноделните български ритми, завъртят ли се кукерите около него като в магическа въртележка, докосне ли се до

участниците, потопи ли се в атмосферата, слее ли се с нея, заиграе ли сърцето му в ритъма на чановите, включи ли се в танците, обърне ли гръб на сивото ежедневие, то и той става част от традицията! Част от цялото!!!

„Лоши и страшни са, но само отвън, отвътре, из под гуглата са добри. Хора са. Добри хора, които само веднъж в годината се маскират като лоши, за да изплашат злото. И по-добре така да е, отколкото лошите хора, маскирани като добри цяла година да бродят тука!“ – така казваше прабаба ми, родом перничанка. С тези думи тя грижовно настани кукерите в сърцето ми, още когато бях съвсем малка. А те – кукерите всяка

година ме призовават към градския площад на Перник, за да стана част от магията, наречена „Сурва“. Защото в жестокия януарски студ, именно кукерите са търсената и така нужна искрица топлина, с която да сгреем душите!

Това е „Сурва“. Карнавал! Пъстър и емоционален! Древен и мистичен! Стоплящ и сплотяващ! Омайващ... Наш си... български! Повод за гордост... вече повече от половин век! А най-голямото богатство на фестивала са децата, от току-що проходили, до такива в юношеска възраст, омагьосани и заплени от магията на „Сурва“. Превърнали се вече в част от вековната традиция, готови да я съхраняват и да я предадат след време на своите деца...

По дългия си път кукерския празник е събрал най-хубавото от народното ни творчество – огнени шарки, буйни ритми, мистична символика и се е превърнал в част от живото човешко наследство на България. Играта на кукерите е сред най-ярките и интересни, обгърнати в тайнственост моменти из традиционния празничен български календар.

Кукерите... една от малкото останали неугаснали искрици българска празничност. Една традиция, която всяка година се възражда и обогатява!

Заслушайте се! Чувате ли чановите? Те са надеждата, те са силата! Кукерите са тръгнали... Ще прогонят злото и ще съпроводят доброто, защото то ни е така нужно и така търсено!

И тази година кукерите с техните огромни маски, звън от тежки чанове и високи подскоци ни го подариха... Нека съумеем да опазим искрица от него в сърцата си редом до тази на неугасващата българска традиция! ♦